

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ J. K., 2/ E. K.**, obaja bývajúci v B., zastúpení JUDr. M. J., advokátom vo V., proti žalovaným : **1/ A. C.,** bývajúca v N., **2/ D. N.,** bývajúca v K., obe zastúpené Mgr. J. S., advokátom v N., o **312 732,82 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 9 C 205/2006, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. mája 2012 sp. zn. 8 Co 133/2011

t a k t o :

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ **o d m i e t a .**

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške 1 058,50 € na účet ich právneho zástupcu Mgr. J. S., advokáta v N. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Komárno rozsudkom z 2. apríla 2007, č.k. 9 C 205/2006-99 zamietol žalobu žalobcov 1/ a 2/ o zaplatenie 312 732,82 € s príslušenstvom z titulu nezaplatenej zmluvnej pokuty. Náhradu trov konania žalovaným 1/ a 2/ nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 544 ods. 1 a ods. 2, § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 109 ods. 1 Exekučného poriadku. Uviedol, že predmetom konania bolo zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 9 421 389 Sk, ktorá vyplývala z uzavretých kúpnych zmlúv, pričom dospel k záveru, že dohodnutá zmluvná pokuta je v rozpore so zákonom, ako aj dobrými mravmi.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ prvýkrát vo veci rozhodol rozsudkom z 24. apríla 2008 sp. zn. 8 Co 124/2007, kedy napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, i keď z iných právnych dôvodov. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku poukázal, že na platnosť dojednania zmluvnej pokuty musí byť v zmysle § 544 Občianskeho

zákonníka dodržaná písomná forma pod následkom absolútnej neplatnosti právneho úkonu. Pri dojednaní zmluvnej pokuty zastupoval obe žalované splnomocnený zástupca podľa plnomocenstva. Z plnomocenstva vyplývalo, že neobsahuje oprávnenie pre splnomocnenca dojednať za žalované ako predávajúce zmluvnú pokutu. Odvolací súd mal za to, že celý bod predmetných kúpnych zmlúv, ktorý dojednáva záväzok o zmluvnej pokute je absolútne neplatný.

Na dovolanie žalobcov 1/ a 2/ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. augusta 2009 sp. zn. 2 Cdo 260/2008 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd mal za to, že pokiaľ odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, vychádzajúc zo skutočností, ktoré v celom konaní neboli prednesené a žiaden z konajúcich súdov sa nimi nezaoberal, nemali žalobcovia 1/ a 2/ možnosť sa k nim vyjadrovať a ani inak zaujať postoj. Až z rozsudku odvolacieho súdu sa dozvedeli, že tento súd vyvodil svoj právny záver zo skutočností v konaní neprednesených a súdmi nevyhodnotených, pričom v tomto štádiu konania už nemali možnosť zaujať k nim stanovisko, navrhnúť dôkazy na ich spochybnenie, alebo sa vyjadriť k právnej relevantnosti predmetu konania. Odvolací súd takto poprel práva účastníkov konania realizovať svoje procesné práva a prakticky narušil princíp dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania, kedy účastníkom konania odňal možnosť prieskumu správnosti z týchto zistení súdu v riadnom konaní.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ v poradí druhým rozsudkom z 18. februára 2010 sp. zn. 8 Co 285/2009 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania vo výške 2 115,28 € ich právnemu zástupcovi do 3 dní. Dospel k záveru, že odvolanie žalobcov 1/ a 2/ nie je dôvodné, a po opätovnom vykonávaní dôkazov oboznámením listinnými dôkazmi z hľadiska posúdenia veci rozhodujúcimi, odvolací súd vec opätovne skutkovo a právne posúdil a potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne. Odvolací súd konštatoval, že vo veci pojednával v neprítomnosti riadne predvolaných žalobcov 1/ a 2/, keď ich právnemu zástupcovi v čase vytyčovania termínu odvolacieho pojednávania 4.2.2010 na 18.2.2010 ešte plnú moc k ďalšiemu zastupovaniu žalobcov 1/ a 2/ nepredložili. Odvolací súd napriek tomu predvolával JUDr. J. F., advokáta, len na základe e-mailovej komunikácie z 3.2.2010 v súvislosti s odročením pojednávania nariadeného na 4.2.2010. Dovolatelia uviedli, že predvolanie na pojednávanie, napriek tvrdeniam Krajského súdu v Nitre,

o dostatočnosti riadneho predvolania na pojednávanie bolo zaslané ich právnomu zástupcovi, ktorý však uvedené predvolanie prevzal až 23.2.2010, t.j. až 5 dní po skončení pojednávania. Nemali tak možnosť sa vyjadriť k meritu veci a vyjadreniam žalovaných 1/ a 2/. Mali za to, že im nebolo umožnené ako účastníkom konania konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Na základe v poradí druhého dovolania žalobcov 1/ a 2/ Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. januára 2011 sp. zn. 2 Cdo 125/2010 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. februára 2010 sp. zn. 8 Co 285/2009 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd mal za to, že pokiaľ odvolací súd pojednával v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ napriek tomu, že nemal vykázané doručenie predvolania na pojednávanie, dopustil sa procesného pochybenia, ktoré malo za následok naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ v poradí tretím rozsudkom z 24. mája 2012 sp. zn. 8 Co 133/2011 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania vo výške 2 115,28 € ich právnomu zástupcovi, do troch dní. Odvolací súd prejednal vec na opätovne nariadenom pojednávaní (ktorému predchádzala aj výzva účastníkom konania – ich právnym zástupcom na vyjadrenie sa k možnému inému právnomu posúdeniu veci – k posúdeniu platnosti dojednania zmluvnej pokuty podľa ustanovenia § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka) konanom v neprítomnosti riadne predvolaných účastníkov a ich právnych zástupcov. Právny zástupca žalovaných 1/ a 2/ svoju neprítomnosť ospravedlnil krátko pred pojednávaním kolíziou s iným pojednávaním a právny zástupca žalobcov svoju neprítomnosť ospravedlnil náhlou práceneschopnosťou od 23. mája 2012, pričom však jeho návrh neobsahoval povinné vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že mu jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na pojednávaní. Odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa ustanovenia § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť.

Proti v poradí tretiemu rozsudku Krajského súdu v Nitre podali žalobcovia 1/ a 2/ v zákonnej lehote v poradí tretie dovolanie. Podľa ich názoru je dôvod na podanie dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., ako aj ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Navrhli napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uviedli, že boli opätovne naplnené dôvody na podanie dovolania proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, pretože aj v poradí posledným rozsudkom Krajského súdu v Nitre im bola

závažným spôsobom odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tvrdenia odôvodnili postupom odvolacieho súdu, ktorý ich vyzval, aby na pojednávaní vytyčenom na 4.2.2010 bolo predložené plnomocenstvo pre pôvodného právneho zástupcu. Plnomocenstvo bolo podľa tvrdenia súdu doložené až v čase po vytyčovaní pojednávania po 4.2.2010 na deň 18.2.2010. Poukázali, že predmetné prečíslovanie spisovej značky konania vedeného na Krajskom súde v Nitre nemôže mať vplyv na zrušenie, resp. obnovenie platnosti pôvodného plnomocenstva udeleného právnenému zástupcovi na zastupovanie v uvedenej veci, keďže ide o identickú vec, identických účastníkov konania prejednávanú na druhom stupni. Tvrдили, že bolo výzve súdu vyhovené a plnomocenstvo na zastupovanie bolo predložené. Dovolatelia uviedli, že predvolanie na pojednávanie, napriek tvrdeniam Krajského súdu v Nitre, o dostatočnosti riadneho predvolania na pojednávanie bolo zaslané ich právnenému zástupcovi, ktorý však uvedené predvolanie prevzal 23.2.2010, t.j. až 5 dní po skončení pojednávania. Nemali tak možnosť sa vyjadriť k meritu veci a vyjadreniam žalovaných 1/ a 2/. Mali za to, že im nebolo umožnené ako účastníkom konania konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) aj tým, že Krajský súd v Nitre rozhodol 24. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 133/2011 napriek tomu, že právny zástupca riadne ospravedlnil svoju neúčasť a doložil ju aj dokladom o práceneschopnosti. Ďalej namietali, že odvolací súd nesprávne právne vyhodnotil vec, pretože tvrdenie, že odôvodnenie absolútnej neplatnosti dojednaní zmluvnej pokuty v kúpnych zmluvách uskutočnené splnomocneným zástupcom žalobcov 1/ a 2/ tým, že v zmysle ustanovenia § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka by na takéto úkony bolo potrebné písomné splnomocnenie na uzatvorenie dohody o zmluvnej pokute nemôže obstať, nakoľko podmienka písomného dojednania zmluvnej pokuty bola splnená spísaním predmetných zmlúv s uvedeným dojednaním. Podľa ich názoru Krajský súd v Nitre vyslovil nesprávny právny záver na základe argumentácie týkajúcej sa nedostatku písomného splnomocnenia, a to na základe nimi namietanej nutnosti použitia ustanovenia § 33 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Žalované 1/ a 2/ sa k dovolaniu žalobcov 1/ a 2/ vyjadrili a žiadali dovolanie žalobcov 1/ a 2/ zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré v zmysle § 236 a nasl. O.s.p. možno napadnúť dovolaním.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v ustanovení § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. a proti rozsudku odvolacieho súdu je prípustné ešte aj v prípadoch uvedených v ustanovení § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, pričom nevyslovil prípustnosť dovolania a nešlo ani o prípad, že by sa odvolací súd v tejto veci odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu. Keďže dovoláním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje niektorý zo znakov uvedených v § 238 ods. 1, 2 a 3 O.s.p., je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa citovaného zákonného ustanovenia nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti potvrdzujúcemu rozsudku, ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. pritom nie je založená tým, že dovolateľ tvrdí, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou vadou uvedenou v § 237 O.s.p., ale nastáva až vtedy, ak rozhodnutie odvolacieho súdu vadou uvedenou v citovanom zákonnom ustanovení skutočne trpí.

So zreteľom na tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia žalobcov 1/ a 2/, že v prejednávanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolateľ namietal, že v konaní bolo porušené právo na spravodlivý súdny proces a došlo k inej vade konania tým, že súd druhého stupňa konal a rozhodol napriek tomu,

že žalobcovia 1/ a 2/ žiadali o odročenie pojednávania z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu ich právneho zástupcu.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobcom 1/ a 2/ neznemožnil uplatniť procesné práva priznané im právnym poriadkom na zabezpečenie ich práv a oprávnených záujmov.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

V zmysle čl. 38 ods. 2 prvej vety Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd) každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch

ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) sa v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

Z citovaných ustanovení ústavy a ústavného zákona vyplýva, že základným právom účastníka je, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti. Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva.

Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti účastníka konania na súdnom

konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkom doručené tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať, a mohli sa pojednávania aktívne zúčastniť (§ 115 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Uvedené platí primerane i pre konanie na odvolacom súde (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Z uvedeného vyplýva, že súd teda nie je povinný vyhovieť akejkoľvek žiadosti o odročenie pojednávania, ale len takej, ktorú účastník odôvodní „dôležitým dôvodom“. Dôležitosť dôvodu, pre ktorý účastník žiada o odročenie pojednávania, posudzuje súd s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam prípadu. Hoci to zákon výslovne neustanovuje, existenciu takéhoto dôvodu, ktorý účastníkovi bráni byť prítomný na pojednávaní, musí účastník súdu vždy preukázať, a to hodnoverným spôsobom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť účastníka o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O.s.p.), skúma súd predovšetkým z hľadiska preukázania skutočnosti, z ktorej sa vyvodzuje existencia tvrdeného dôležitého dôvodu (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2007 sp. zn. 5 Cdo 53/2007 a z 19. mája 2010 sp. zn. 5 Cdo 34/2010).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na tú skutočnosť, že závažnosťou riešenia problematiky odročovania pojednávania z dôvodu lekárskej uznanej práceneschopnosti a jej prípadného zneužívania ako prostriedku zámernej procesnej obštrukcie si bol vedomý aj samotný zákonodarca, keď s účinnosťou od 1. januára 2012 (zák. č. 388/2011 Z.z.) upravil pravidlá pre odročenie pojednávania v prípadoch, keď je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu v procesnom predpise. V takých prípadoch musí návrh na odročenie pojednávania okrem náležitostí podľa § 119 ods. 2 O.s.p. obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za také vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník konania alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo

závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (§ 119 ods. 3 O.s.p.). Takéto vyjadrenie ošetrojúceho lekára ospravedlnenie neúčasti na pojednávani konanom 24. mája 2012 neobsahuje.

Účastník konania má nepochybne právo byť prítomný na pojednávani a ak mu vážna prekážka bráni sa zúčastniť, má právo požiadať o jeho odročenie. Výkon týchto práv však nesmie brániť druhému účastníkovi v realizácii jeho práva na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza z § 6 O.s.p., ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého ak sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (nález Ústavného súdu SR z 3. mája 2011, sp. zn. III. ÚS 69/2011).

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že k odňatiu možnosti žalobcov 1/ a 2/ konať pred súdom v dôsledku procesného postupu súdov (prvostupňového aj odvolacieho) v prejednávannej veci nedošlo.

Zo spisu nepochybne vyplýva, že potom ako Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. januára 2011 sp. zn. 2 Cdo 125/2010 rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. februára 2010 sp. zn. 8 Co 285/2009 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, Krajský súd v Nitre nariadil pojednávanie na 10. novembra 2011 a predvolanie na uvedené pojednávanie bolo riadne doručené účastníkom konania. Predseda senátu odvolacieho súdu faxom oznámil právnemu zástupcovi žalovaných 1/ a 2/, že odvolacie pojednávanie vytýčené na 10. novembra 2011 bude z dôvodu ospravedlnenia právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ z dôvodu, že si neskoro prevzal predvolanie na pojednávanie odročené. Pojednávanie bolo 8. novembra 2011 odročené na 1. decembra 2011 a predvolanie na pojednávanie bolo opätovne riadne doručené účastníkom konania. Krajskému súdu v Nitre došlo dňa 30. novembra 2011 ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/ na pojednávani odročenom na 1. decembra 2011, a to z dôvodu kolízie s úkonom trestného konania. Krajský súd v Nitre následne vytýčil pojednávanie na 12. januára 2012 a predvolanie na pojednávanie bolo riadne doručené účastníkom konania. Z účasti na tomto pojednávani sa ospravedlnil podaním doručeným súdu 5. januára 2012 právny zástupca žalovaných 1/ a 2/,

žiadal však, aby bolo rozhodnuté aj v ich neprítomnosti. Svoju neúčast' na pojednávaní ospravedlnil podaním doručeným súdu 11. januára 2012 aj právny zástupca žalobcov 1/ a 2/, a to z dôvodu práceneschopnosti. Krajský súd v Nitre pojednávanie vytýčené na 12. januára 2012 odročil na 2. februára 2012. Následne na pojednávaní konanom 2. februára 2012 uviedol, že sa neustanovili účastníci konania, právny zástupca žalobcov 1/ a 2/, od ktorého sa nevrátila doručka, avšak predvolanie bolo realizované i emailom. Odvolací súd následne pojednávanie odročil na 15. marca 2012 a predvolanie na pojednávanie bolo riadne doručené účastníkom konania. Právny zástupca žalovaných 1/ a 2/ ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní podaním doručeným súdu 14. marca 2012, a to z dôvodu, že má plánovaný výsluch v inej veci. Krajský súd v Nitre na pojednávaní 15. marca 2014 odročil pojednávanie na 26. apríla 2012 a zároveň uložil právnomu zástupcovi žalobcov 1/ a 2/ poriadkovú pokutu vo výške 150 €. Predvolanie na pojednávanie bolo účastníkom konania riadne doručené. Dňa 25. apríla 2012 bolo súdu doručené ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní od nového právneho zástupcu žalobcov 1/ a 2/, a to z dôvodu nedostatku času na prípravu, keďže zastupovanie veci prevzal dňa 24. apríla 2012 a zároveň aj kolízie zastúpenia, nakoľko v uvedenom termíne má vytýčené pojednávanie na Okresnom súde vo Vranove nad Topľou. Následne súd pojednávanie odročil na 24. mája 2012 a predvolanie na pojednávanie bolo riadne doručené účastníkom konania. Odvolaciemu súdu bolo dňa 23. mája 2012 právnym zástupcom žalobcov 1/ a 2/ doručené ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní vytýčeného na deň 24. mája 2012, a to z dôvodu náhlej zdravotnej nevoľnosti. K ospravedlneniu právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ priložil aj lekárske potvrdenie. Dňa 24. mája 2012 o 8.50 hod. sa dostavil do pojednávacej miestnosti odvolacieho súdu právny zástupca žalovaných 1/ a 2/, kde predložil svoje stanovisko a žiadal ospravedlniť svoju neúčast' na pojednávaní a zároveň súhlasil, aby odvolací súd konal v jeho neprítomnosti. Na pojednávaní 24. mája 2012 odvolací súd vec prejednal v neprítomnosti účastníkov a ich právnych zástupcov a po oboznámení doterajšieho priebehu veci a obsahu spisu vo veci rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za podstatnú tú skutočnosť, že hoci právny zástupca žalobcov 1/ a 2/ žiadal o odročenie pojednávania stanoveného na deň 24. mája 2012, (t.j. už za účinnosti zák. č. 388/2011 Z.z.) nepostupoval v zmysle ustanovení § 119 ods. 3 O.s.p. a nepredložil s návrhom na odročenie pojednávania aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že právny zástupca účastníka nie je schopný zúčastniť sa pojednávania bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu. V tejto súvislosti je

potrebné poukázať na to, že uvedenú povinnosť zákonodarca uložil účastníkovi, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, a preto jej splnenie nie je možné vyžadovať od konajúceho súdu. Dovolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že odvolací súd vytýčil pojednávanie a riadne naň predvolal účastníkov konania, a to v čase od 10. novembra 2011 do 24. mája 2012 celkovo sedemkrát (10.11.2011, 1.12.2011, 12.1.2012, 2.2.2012, 15.3.2012, 26.4.2012 a 24.5.2012).

Pritom je s poukazom na ustanovenie § 167 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 154 ods. 1 O.s.p. nepochybné, že v prípade podania návrhu na odročenie pojednávania sa jedná o rozhodovaciu činnosť súdu a o splnení podmienok vyplývajúcich z ustanovení zákona (vrátane § 119 ods. 3 O.s.p.) je potrebné rozhodovať individuálne, vo vzťahu ku každému súdom určenému termínu verejného prejednanía veci. Paušalizovaný odkaz na skutočnosti, ktoré vyplývajú z doterajšieho prejednanía veci (napr. doklad o práceneschopnosť účastníka konania vydaný pred niekoľkými mesiacmi) je vzhľadom k zneniu ustanovení zákona nepostačujúci.

Z uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobcov 1/ a 2/ na spravodlivý proces nebolo porušené.

Žalobcovia 1/ a 2/ ako ďalší dovolací dôvod uvádzali, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav) je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmatečnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobcov 1/ a 2/ boli opodstatnené, nimi uvádzané skutočnosti by mali za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladali by ale prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil na zistený

skutkový stav správny právny predpis a či ho aj správne aplikoval, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad ale v danej veci nejde.

Dovolací súd záverom uvádza, že žalobcovia 1/ a 2/ v poradí tret'om dovolaní uvádzali skutočnosti, ktoré uvádzali aj v predchádzajúcom dovolaní, a na základe ktorých už dovolací súd rozhodol v minulosti zrušujúcim uznesením, a to: „Dovolatelia uviedli, že predvolanie na pojednávanie, napriek tvrdeniam Krajského súdu v Nitre, o dostatočnosti riadneho predvolania na pojednávanie bolo zaslané ich právnomu zástupcovi, ktorý však uvedené predvolanie prevzal 23.2.2010, t.j. až 5 dní po skončení pojednávania. Nemali tak možnosť sa vyjadriť k meritu veci a vyjadreniam žalovaných 1/ a 2/. Mali za to, že im nebolo umožnené ako účastníkom konania konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.)“. V poradí tretie podané dovolanie, ktoré bolo doručené súdu 30. augusta 2012 smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 24. mája 2012 sp. zn. 8 Co 133/2011. Jeho obsah je však v časti sformulovaný tak, že žalobcovia 1/ a 2/ namietajú skutočnosti, ktoré namietali v poradí druhom dovolaní, ktoré bolo doručené súdu 21. apríla 2010 a smerovalo proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. februára 2010 sp. zn. 8 Co 285/2009, a na ktorých podklade bolo založené zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 125/2010 z 31. januára 2011. Uvedené nedostatky sa skutkovo neviažu k rozhodnutiu, ktoré bolo napadnuté v poradí tretím dovolaním, a preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

Keďže ustanovenia § 237, § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. dovolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku odvolacieho súdu nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v dovolacom konaní neboli žalobcovia 1/ a 2/ úspešní a právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo žalovaným 1/ a 2/ za jeden úkon právnej pomoci – vyjadrenie k dovolaniu z 24. januára 2013 (§ 14 ods. 1 písm. e/, § 10 ods. 1, § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), teda spolu 1 058,50 € (1 050,69 € + 1x 7,81 €), ktorú sú žalobcovia 1/ a 2/ povinní zaplatiť k rukám Mgr. J. S. do 3 dní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. júla 2014

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová